

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

F6i'a ac6st'a ese t6ta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in t6te dilele.

Pretinlu pentru Ostrunguri'a: pro ann
8 fi. pro 1/2 de ann 4 fi. pro unu tri-
luniu 2 fi. 6ra pentru Strainetate:
pro ann 10 fi. pro 1/2 de ann 5 fi.
pro unu trilanu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

T6te st6dieniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacese timbrale.

INVITARE la PRENUMERATIUNE.

Fratiloru!

si

Sororiloru!

Glum'a-e ca placint'a!
Comu se c6ce, ad'o 'n c6ce!
D6r' precumu la placinte,
asi6 si la glume se receru multe....
Da! c6-ci d6ca voimu s6 man-
c6mu placinte bune si calde, atunci
afore de apa, focu si lespede, ni
mai trebuescu si alte cele, — mai
alesu faina si slanina.

Asi6 este si cu glum'a!
Ca s6 potemu glumi bine si
la tempu, afore de woia, se mai

receru si spese.

Deci:

Fiindu-c6 e chiaru *storsulu* si *culesulu*, adeca
chiaru sezonulu de glume si totu odata sezonulu de
platire!

Si:

Fiindu-c6 vi'a mea a inghietiatu *inca de vr'o*
c6ti-va ani; 6r' cucurusulu remase nesepatu. . . .

Fiindu-c6 C. Ghici, ministrulu ungurescu de
financia 6ra va capet6 unu imprumutu de c6te-va
mili6ne, si astu-feliu 6ra voru fi bani in circulatiune!

Fiindu-c6 si deficitulu meu, chiaru ca si alu
Ungariei, este necalculabilu!

Fiindu-c6 pe „hozom“ nu mai merge. Si in fine:

Fiindu-c6 cu numerulu presinte espira si trei-
luniulu alu treile si pr'in urmare va urm6 alu pat-
rule, adeca Octomvre-Decemvre!

Fiindu-c6 si 6ra fiindu-c6.

Ve invit6, ca s6 grabiti cu reinnoirea prenume-
ratiuniloru!

Cu deosebire me adresedi6 v6na, dragi restan-
tieri, rogandu-ve pe barbele v6stre z6logite, nu mai
asteptati at6te imbolditure.

Pretiulu de prenumerare, ca si pana a-ci:

Pe unu treiluniu, numai 2 fl.

Ve ast6pta d6ra

Gur'a Satului.

ARD6LULU IN ANULU 1874.

— Imitatiune. —

Scumpe Ardele! ti6ra perduta!
Ce dile si6de ai mai ajunsu:
Batjocurita, silnicu venduta!
Jertfa amara, 6ia de tunsu!

Tu, ce esci buna, dulce, iubita,
Ai ajunsu s6rtea lui Prometeu.
S6 te lov6sca diet'a cumplita,
S6 te h6ti6sca care 'n c6treu!

Michelu si Itigu — totu limbi straine —
Facu a loru hrana d'in trupulu teu;
Si tu, Ardele, platesci cu bine
La toti flamendii, carii-ti facu reu!

O! c6tu de crunte si-otravit6rie
Sunt pentru tine a loru musc6ri,
Candu ei cu gure sfasiet6rie
Respundu la-a tale dulci sarut6ri!

*Dér' multu mai aprigu trebe sà fia,
Chinulu ce suferi, — amarulu chinu, —
Decandu vedi fi-ti cu dusmania
Rumpendu-ti sinulu de amoru plinu!*

Mama doiósa! tristu in vedere,
Cu agonia trupulu iti frangi,
Si nu-ti remane neci o potere,
Neci glasu la lume, ca sà te plangi,

Candu ridici fruntea diosu in tierina
O-impinge, o-calca Pist'a 'n petioru;
Candu ridici glasulu . . . o crunta mana
Iti curma 'ndata gemetu 'n sboru.

Dér' càtu va bate anim'a 'n mine,
Eu in veghiare la lupta-oiu stá, —
Si cu taria, eu pentru tine,
In faci'a lumii voiu protestá!

Pentru coron'a-ti de suverana,
Pentru 'nflorirea-ti si alu teu dreptu,
Eu satirá-voiu hidr'a dasmana,
Si-unu scutu ti-'oiu face cu alu meu peptu!

Voiu dice tie: „Mama 'ntristata,
Prinde la sufletu invietoriu, —
Cà-ci tu scapá-vei de munci odata
Si-i avè parte de viitoriu!“

Las' sà te prade domnii in taina,
Urle flamandii in urm'a ta;
Lasa-i sà rumpa mundr'a ta haina,
Haina mai munda tu vei portá!

Insedaru domnii vreu in orbire,
Scumpulu teu nume a-lu nemiós;
Ceriulu voiesce a ta marire
Si tu, Ardele! mare vei fi!

Insedaru cèrca ei sà ridice
Unu zidu de ura, nimicitoriu;
Cadè-va zidulu si-i vei fi ferice,
Glorificata in butulu loru!

Cà-ci se mai afla in romanime,
Animi aprinse de unu santu doru,
Ce vreu romanulu ca sà re'nvie,
Mare, puternicu, ea dorulu loru!

*E scrisa 'n ceriuri sant'a 'nfratire,
E scrisa in inimi, cu focu cerescu!*
Scumpe Ardele! l'a-ta marire
Lucra chiaru bratiulu domnediescu!

Dice-voiu dèra pana la mórte,
Celoru ce-su dusmani neimpacati:
„O! voi, unelte de rele sòrte
Pentru romanii ce vi sunt frati.

Voi, cari insusí cu-a vòstra mana
Momentulu tierii l'ati pregatitu,
Si-ati muscatu man'a, ce vi dá pane.
Si-ati ranitu sinulu, ce v'au iubitu!

Voi, carii tierii platiti cu ura,
Candu ea ve chiama dragii sei fii;
Uitandu, dreptate, lege, natura,
Uitandu, cà insusí aveti copii!

Blastemulu tierii tunandu sà cadia
Pe capulu vostru nelegiuitu!
Blastemu si ura lumea sà védia,
Càtu reu in lume ati faptuitu!

Fia-vi viéti'a négra, amara!
Copii sà n'aveti de sarutatu!
Sà n'aveti nume, sà n'aveti tíera!
Aici s'a n'aveti locu de 'ngropatu!

Ér' candu pe calea de vecinicia,
Veti plecá sarbedi si desperati,
Pe fruntea vòstra mórtea sà scrie:
Dusmani ai tierii, crudi renegati!“

Tiopulu.

Comediú fore bani.

— Incepute in mai multe schitie, continuate si finite in si mai multe fiascouri. —

V'amu fagaduitu, cà voiu continuá.

Ei bine, haidamu dèra sà ne tienemu de vorba, cu tóte cà ast'a a estu deja d'in moda.

Amu remasu la ajunulu priimirei falnicului caputatu.

Inainte de a merge mai departe, am sà vi facu cunoscutu, cea ce nu s'a potutu sci in rondulu trecut, cà adeca cinsti'a sa dlu caputatu, cu mare sacrificiu, — ce n'a indatinatu — singuru d'in alu seu bughilarisfu a riscatu de a tiparitu o carte in numele a loru „*mai multi alegetori*“ in care se dede de scire, cà cinsti'a sa pe 26 Septemvre, firesce dupa calindariulu oficiosu de statu ungurescu, si-va aduce cinstitul borcanu intre noi, cu scopu, ca sà-si faca samadasulu.

Vestea acést'a, ca tóte vorbele rele, se latí grósnicu, desi dupa planurile facute cartile tiparite s'au trimisu numai la cei de aceasi panura, firesce ca si aceste sà remana in secretu.

Deci toti erau curiosi de di'a de 26 Septemvre.

Dér' precumu se scia, dilei de 26 Septemvre a trebuitu nesmintitu sà-i pre mérga di'a de 25 Septemvre, precumu si sosirei dlui caputatu a trebuitu sà i pre mérga venirea.

Sà premergemu dèra si noi.

In sér'a de 25 Septemvre, capital'a cercului ferbea si clocotea. Stradele se inecau in mari de pulvere. Sbieraturi si gultiaturi neindate. Cugetai cà tóte prevestescu ceva straordinariu. Ingrigitu deci esti la strada, sà vedu, Dómne, ce se petrece pe afore, candu éta vedu cà se deschide pórt'a de la *Mareas'a fisolgabireulu* si ese unu hinteu de lepedeu de pe vremea mosiului Noe, grabindu d'in respoteri spre cas'a orasului. — Aici la usi'a ulitiei stá *argatulu* asceptandu, si candu diari hinteulu *domnului*, se aruncà in patru petióre facendu matan'a indatina, si strigandu cu glasu mare:

— Stau la porunca Marea sale!

Éra domnulu umflandu-se ca unu broscoiu, si facendu gura càtu osiura, sbierà:

— Ducse, iucse si fasi tócese, ke érkezesecse Mesi'a, kóvetul nostru celu hires.

La aceste argatulu facendă erasî o matania sî batându-se pe peptu dîse:

— Tôte sunt ispravite, precumu au fostu poruncite. Me comendu! Ticalosu Mareas'a!

Dupa aceste a-poi argatulu o luà pe talpe sî nu se opri pana in fundulu curtii, unde lu-asteptau câte-va strâgi, chisbireie sî slugi de a orasiului cu Trôsca sî Lazaru in frunte, maracati pe dône forspôte sî gatati de drumu.

Hinteulu cu domnulu sî cu unu juda, prinsu de pe ulitie, plecà nainte; dupa hinteu frosponțele sî dupa frosponțele, ca de còda, argatulu, calare pe unu magariu.

De locu am ghicitu, cã acesti'a voru fi banderialistii dlu caputatu. Dér' nu pricepeamu cã ce aveau de gandu, sciendu bine, cã sosirea caputalui erà sà fia numai alt'a di. Pe semne se eserciadia — eugetamu eu in mine — cu tôte aceste totusi plecai in urm'a loru.

De odatu scomotulu se fece sî mai puternicu, se totu apropià, marea de pulvere se totu ingrosià, abiè vedeam de dône trei palmi inaintea nasului! A! acest'a va fi banderiuu alegatoriloru d'in cercu, care aduce pre dlu caputatu pe umeri — eugetau toti cu mine impreuna.

Hinteulu cu intregu banderiu de odata se opresce.

Mareas'a sî-face tribuna d'in càrc'a cocisîului sî incepe a sbierà cumplitu: „Iljen kõvetulu nostru!”

Banderiulu i secundéza.

Domnulu Mareas'a se pune in positura de oratoru, tusesce de trei ori, a-poi incepe:

— Tekintetes, Nagycságos és frácsé kõvetule! Nye szpuz jésztye lelkesedésulu, ku káre nyiám érkessluite ká ká.

A-ci oratorele fu intreruptu, cã-ci multimea bui à próst'a spre banderiu, tribun'a se hului, sî dlu Mareas'a ajunsă sub hinteu, ér' banderiu fu improscatu in tôte partile.

Da, cã-ci multimea ce-o eugetamu de banderiu, erà ciurd'a orasiului.

Éta fiascoulu antaiu!

* * *

Trecendu ciurd'a preste ei crucisî sî curmedisîu, betii banderialistii, dupa o truda mare, éra se reculésara, stergandu-se sî scuturandu-se unii pe altii.

Mai reu a patîtu inse argatulu sî a-ume, dupace capatà un'a buna de la paripu, chiaru unde se cade, remase numai pe bota.

Cu tôte aeeste elu nu desperà sî nu lasà sà despere die neci ceialalti, cã-ci insufletîtu li dîse:

„Sà nu desperàm fratiloru! ci sà fimu falsi sî superbi, cã potemu fi asiè de fericiți, de a fi martirii dilei sî a causei, in onórea sî interesulu patriei! Susu déra copii sà mergemu mai departe!”

Sî desbordandu hinteu sî frosponțele, sî incarabandu-se éra, plecara catra Priporulu Cuiedului in calea caputalui.

Fiindu-cã inse ciurd'a i zdrobi pré reu, încátu abiè sî-poteau curati ochii sî gurele de pravu, caletori'a ast'a data fu mai domola, de óra-ce toti erau ocupati mai multu cu maturarea pravului d'in ochi sî barbi.

Asiè caletorira banderialistii posomoriti fore de a observà cine trece pe langa dînsii. —

Dlu caputatu intru adevéru a sî fostu pe drumu, dér' findu adencitu in invetiarea vorbirei, adeca a dandei socoti, traduse d'in limb'a oficiósă, a trecut pe langa banderialisti, fore de ai fi c noscutu, sî fore ca sà fi fostu observatu de dînsii. — Astu-feliu caputatulu naintă spre Buteni, ér' banderialisti spre — alu doile fiascou!

* * *

Dupa o caletoria indelungata sî obositoria banderialistii au ajunsu intrunu satu, unde nesce copii spariandu-se de ei, vediendu-i schimbati asî de taré, incepura a face larma mare, fogindu in satu, sî sculandu satulu intregu.

Omenii adunati vediendu pe Mareas'a fizolgabireulu, cu atati'a sl'bsusî armati, au ganditu, cã desiguru va fi scapatu hiresulu Rozsa Sándor de la Gherl'a, sî dînsii voiescu acuma sà-lu prinda.

Candu inse Mareas'a li spuse scopulu venirei loru, poporulu erupse in hohote resunatório, spuindu-i, cã dlu caputatu a trecut de deja pr'in satulu loru.

Éta déra sî alu doile fiascou.

* * *

Pana ce banderialistii re'nturnara cu buzele umfate, pana atunci dlu caputatu a sî ajunsu la locul doritu, dér' voindu a se incortelá la pretenulu seu Călea, adeca Mareas'a fizolgabireulu, la pórtă fu opritu de sluginic'a, carea d'in intemplaare remasu a-casa.

Neobrasnic'a acést'a déra, necunoscandu-lu, sî sciendu bine, cã pentru alti óspeti nu este locu, a incuiatu usi'a naintea nasului lui. Insedaru strigà dlu caputatu, cã elu e óspele asceptatu, sluginic'a nu vrù sà-i créda, sî astu-feliu dlu caputatu, — nu cum-va sà nu-lu afe banderialistii — pana la sosirea loru, a remasu tavalitu pe laviti'a d'inaintea casei.

* * *

Sosindu banderialistii tardiu nóptea sî observandu pe cine-va pe lavitia tupilitu, sî eugetandu, cã acell'a va fi atare spionu a nationaliloru, doi d'entre chisbireie se dederă incetu diosu sî legara botu pre obositulu sî adormitul caputatu.

Dér' . . ah . . ceriule! candu ajunsera de a-lu legà pe la petióre — dederă de semnu. . . .

Poftimu sî alu treile fiascou!

* * *

In momentulu urmatoriu dlu caputatu fu dusu pe pórtă in laintru cu triumfu.

Paguba numai, cã a fostu pré intunerecu sî nime nu a potu vede acestu triumfu nemai pomenitu!

Cum voru fi dormitu sî ce au svatuitu ei a-poi in laintru, nu sciù, cã eu remasei la ulitia, netiendu-me de de compani'a loru. —

* * *

Alta di adeca la 26 Septemvre, precum v'am mai spusu, dupa calidariulu de statu, dlu caputatu inocitu de Mareas'a, argatulu, intre doi popi popistasesci, sî in fruntea unei deputatiuni jidovesci, ast'a data tienendu-sî vorb'a, puntu la 11 óre a ruculitu la locul destinatu, adeca la cas'a orasiului, unde si-ar fi sî tienutu de locu samadasiulu, dér' nu avé cui, sî asiè a fostu strimtoratu a asteptá pana dupa amédi, candu adeca scapara toti de la bisereci, cã-ci e de insemnatu, erà chiaru di de serbatóre mare — jidovésca.

* * *

Dupa ce se adunara crestinii sî necrestinii, dlu caputatu incepù samadasiulu, cu motoulu: „Cinci, cu cinci, facu cincispre-diece; audngandu càtra aceste doi, facu dône-diece sî cinci, summa summarum 5 zgoli, 12 grositie sî 1 critiaru. Fratiloru! Multu ne-amu ocositu sî neamu procopsitu, ca sà aflàm calea, pe care mergendu sî mie sî vóua, sî éra mie sî patriei a ajutá sà potu, sî dupa de capu multa spargere am sî aflatu sî acea deci este: cã voi porti'a sî pe mai departe, bataru sî mai grosu a plati sà-o vreti!”

A-ci pabilculu ingrozindu-se i întórse spatele sî asiè nime nu mai sci ce a vorbitu. Cine inse e curiosu, cerce pe la pilaritiile d'in locu, sî va poté procurá brosiure de samadasiu, d'in cele trei cara aduse pentru ast'a ocaziune. Destulu cã odata — ca tôte in lume — sî ast'a comedia se gatà.

Audiendu poporulu cã s'a facutu tacere, provocà pre dlu protopopu G. ca sà i esplice cele ce au hodorositu dlu caputatu, de-ora-ce nime nu pricepù nemica d'in schiopoturile dsale.

Dlu protopopu pasindu la mediu dîse: „Me ertati, fratiloru cã neci eu nu am priceputu, dér' voi spune eu ce sciù eu, sî anume: sciù cã noi cu dlu ablegatu, inainte de ce ar fi fostu alesu, — temendu-ne, cã dlui érasî va întorce chepenégulu, — am facutu contractu, — dér' findu-cã noi atunci am facutu o gresiéla mare, cã adeca acestu contractu nu l'am intabulatu, sî fiindu-cã dsa ca fiscalasiu, facendu o tira de cania, nu se tienù de contractu, sî astu-feliu noi remaseràm pacaliti, de a-ci nainte, sà nu mai facemu contractu cu dsa, neci chiaru déca ni l'ar intabulá. Deci nu-i primiimu samadasurile.

Andindu aceste poporule se întristă și vru să se de-
parte, d'ér' dlu caputatu se rogà pr' frumusu întrebându:
— Ei bine, d'a-poi a-cuma cum va fi?
— D'a-poi va fi asîe, că ca Dia nu voma mai face
contractu, deci du-te în scirea domniloru. . . .

Asîe d'era éta și fasonlu alu patrulu!

De a-ci a-poi alesii dlu caputatu se lusra spre cris-
m'a cea mare, unde erau gatate mancarile și buturile fa-
cute de pe poica natiei. Inse fiindu pucini alesii, nu erà cine
sà le mance și sà le beie.

Deci se dede porunca mare argatului, ca să plece pr'in
oraslu, și să prindia pe cine numai va fi flamand, ori va
avé voie, ori ba, și să-lu aduca și să-lu îndese, precumu
so îndesa gasecele.

Ei da, bub'a erà al'ta, că adeca erà d'ia-eraci și astu-
felin éi de postu mare.

Crestini nu voiau să se spuce Cu tôte aceste
argutulu a aflatu vr'e cât-va flamandi, după ce juratu, că
va priimi pecatele lor pe sufletulu lui.

Se începù deci banchetulu și flamendii se îndopara
ca nescie lupi, încatu pe al'ta di totii se betegira, totii se câ-
murlira, de a avutu doctorulu ce frecă la éi!

Se întielege de sinc, că la banchetu s'au tîenatu și to-
aste, d'între cari cele mai torturatôrie au fostu a *domnului*
și a *argatului*.

D'ér' multiumiti-ve cu atâte. Cealalte vi le poti în-
chipui.

* * *

Domniloru de încredere a poporului romanu! aveti de
grige, că-ci éta ce urmari au slovairile în drépt'a și în stan-
g'a! Éta cum patiescu cei ce abusédia de încrederea popo-
rului romanu!

Colți de Dinti.

(?) *Ce ironia a sortii!*

*Reuniunea politica a toturoru romaniloru verdi
și dihes natiunalnici, d'in cottulu Aradului, și-a-cuma
tiene adunârile sale sub presiudu dlu Sarkantyufi
de Püspökladány alias Bonts.*

*De siguru pentru acea mergu asîe de minunatu
tôte trebile svatuite a-colo.*

(?) Ironicu este și acea, că chiaru cei mai dihes,
pre cumu dni I. P. D., M. F., A.
P., P. P. s. a. o parasira.

(?) D'ér' mai ironicu este acea, că *Mironu Romanul* adî a pusu
standardu negru pe resiedinti'a noastră eppésca, intru memori'a celoru 13
generali spendiurati, cari se revoltara contra tronului, diastiei, biserecii
și a natiunei romanu!

(?) Unu profesoru romanu este multu ingritu,
că clerulu nostru se interesédia pucinu de causele nós-
tre natiunale s. c. l.

Pre cum se vede dlu profesoru a scuitatu pro-
verbiulu romanu că:

„De la capu se 'mpute pestele.“

(?) Cocón'a „*Vócea Covurluiului*“ d'in Galatiu, se plan-
ge și se vaieta amaru, că astelalte diarie i reproducu va-
rietátile foru ca să spuna isvârulu.

Déca domni'a ei ar' spune de unde le-a furatu, ar'
mai avé cuventu, d'ér' asîe mangaie-se: că *furaturele* sunt
espuse la *furatu*!

(?) Domnii adî óra inscenara paradii și demon-
statiuni la Aradu, pentru memori'a rebeliloru d'in
anii 1848—9.

De siguru pentru de a aretá și a dovedí de nou
fidelitatea unghuresca *facie de tronu*, și bun'a-contiele-
gere cu *ceialalti compatrioti*!

HAND'A SI HANB'A.

T. Serbus, serbus. frate Mando. da de unde
asîe bosumflatu.

M. Lasa-me, nu me mai întrebá.

T. Ce? dóra și tu manipulediu vr'una fondã na-
tionalu, de nu-ti place să fii întrebatu?

M. Du-te în bota, nu mai face și tu atâte alu-
siuni, că inca s'a atlá care-va vatematu.

T. Ei bine, a-poi spune-mi d'era, pe unde te pór-
ta ventósele?

M. D'a-poi déca chiaru voesci a scii, éta ti-o
spunú: vinu de la meggyvülisulu d'in Aradu.

T. A! mi pare bine. Si e ce nou pe a-colo.

M. Pucinu. Domnii facu ce li place; ér' ai nos-
tri umbla de-a handr'a-hai'a d'intr'o strada în alta,
și se disputa între sine, că óre care e mai mare ro-
manu. — și pana atunci causele nósre în adunare
tôte se decidu precumu vr'e, și pre cumu a calculatu
hiresiulu vici-spanu *De-lai-dè*.

T. Si óre ce póte fi caus'a indiferentismului?

M. De siguru zelulu celu mare natiunale, cu ca-
re ne falimu atáta.

T. Da acea ai auditu, că catu de unghuresce
se portá mai adeunadi jupanulu O. Tielu, fispanulu
varmegiei Aradului în gyilis?

M. De unde?

T. Me miru, că despre ast'a și copii de pe
strade inca au cunoscintia.

M. Totu-su urechia.

T. Asculta d'era. Erá vorb'a de a alege unu
romanu pentru una postu óre-care. Jupanulu fispanu
inse se pricepe de minune la hocus-pocus, că-ci nu
candidã neci unu romanu, cu tôte că s'au insinuatu.
Deci cu fug'a și drug'a se alese unu neromanu.
Dlu I. P. Dessanu protestetã și se provocã la *pactu*.
Jupanulu fispanu inse, dreptu dovéda despre cuali-
ficatiunea și nalt'a sa cultura unghuresca, cu dispretiu
și în gamfare i respunse dlui I. P. Dessanu astu-
feliu: „vorbele Dlu'i I. P. Dessanu sum constrinsu
sà le ascultu, d'ér' a reflectú la ele *múltóságom alo-
linak tartom*, aceste d'in urma, ti-le spusei unghuresce,
pentru-cã în limb'a noastră nu se potu traduce.
Deci, ce dici tu la aceste?

M. Trénc'a flénc'a, d'a-poi ce-accepti tu mai
multu de la unulu ca acél'a, care de pe calu a
a saritu în scauntulu fispanescu.

Telegramu:

232
1874

sz. Az elsői fészbirői hivatalból,

A tisztelendő lelkészí hivatalunk N.-Pélen, s. e. l.

Nicora m. pr. fészbiró.

Adeca cum corespunde unu romanu cu baserica romana.

Mai pe laegru în numerulu viitoriu.